

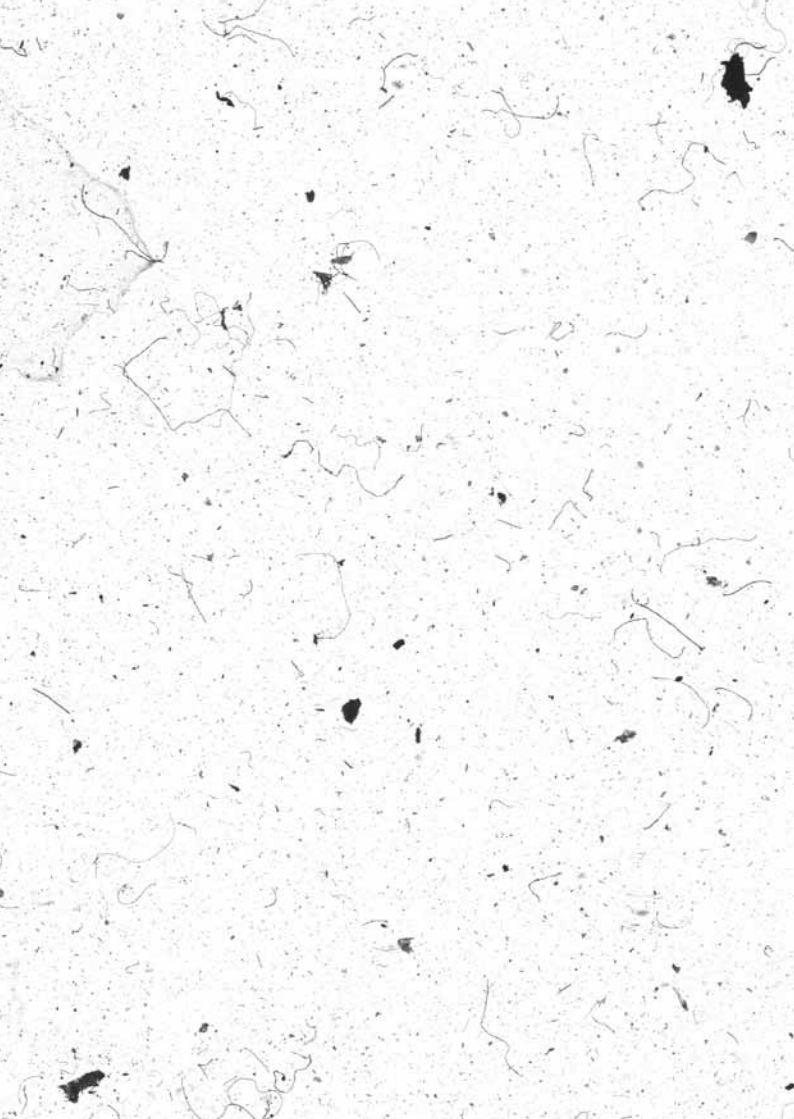
Trauma 1-11

**Fortællinger om
Det Fri Universitet i København
og det omgivende samfund
i de sidste ti år**

**Museet for Samtidskunst
18. juni - 11. september 2011**

Museet for Samtidskunst
Det kgl. Palæ
Stændertorvet 3A
4000 Roskilde
T: 46316570
info@samtidskunst.dk
www.samtidskunst.dk

Tirsdag til fredag 11-17
Lørdag og søndag 12-16
Omvisning hver søndag kl. 14
Voksne: 40 kr.
Studerende, pensionister: 20 kr.
Børn gratis

Det Fri Universitet i København

Det Fri Universitet i København var et selvorganiseret universitet, der fandt sted i en privat lejlighed på Nørrebro, hvor billedkunstnerne Henriette Heise og Jakob Jakobsen boede. I 2001 åbnede de deres dør og erklærede, at deres hjem var et frit universitet. Lejligheden blev i de følgende år et samlingspunkt for kunstnerisk og aktivistisk forskning, som involverede danske og udenlandske kunstnere, intellektuelle og andre almindelige og ualmindelige mennesker.

Hverdagens universitet

Det Fri Universitet i København var på mange måder et hverdagens universitet, som søgte at forbinde dagligliv og forskning på en helt praktisk måde. Lejligheden på Nørrebro knyttede hverdagens uorden og uregelmæssighed sammen med forskning og vidensproduktion. Forskningen blev udviklet som kollektive processer, idet kunstnerne bag Det Fri Universitet i København mente, at viden grundlæggende er en fælles social frembringelse. På Det Fri Universitet fandtes der ikke laboratorier og auditorier, som på almindelige universiteter fungerer i kraft af deres afsondrethed fra den almindelige verden. Derimod fandt man alle de rum, som kendetegner et hjem, hvor der bor mennesker. Stuen blev brugt til præsentationer og filmforevisninger. Arbejdsværelset blev bibliotek og arkiv. Køkkenet var kantine og mødelokale. Derudover var lejligheden også rammen for de mange udenlandske gæster, som tog ophold på Det Fri Universitet i København gennem årene.

Forskning

Mellem 2001 og 2007 blev der udviklet en række forskningsprojekter inden for områderne: kultur og økonomi, feministisk organisering, medie-aktivisme, flygtninge-subjektivitet og endelig kunst- og kulturhistorisk forskning. Forskningen var kollektive processer, der tog udgangspunkt i åbne invitationer til at deltage og dele viden inden for det pågældende felt. Da Det Fri Universitet ikke gjorde sig nogle illusioner om, at viden er neutral og værdifri, var tilgangen til projekterne nødvendigvis politiseret og ofte polemisk.

Lukning og ulovliggørelse

I 2007 besluttede Henriette Heise og Jakob Jakobsen at lukke Det Fri Universitet i København. Afslutningen af projektet blev manifesteret med erklæringen 'Vi har sejret'. I december 2010 modtog Det Fri Universitet i København et brev fra Videnskabsministeriet, som forklarede, at der var blevet gennemført en ny lov for at beskytte universitetsbetegnelsen. Det Fri Universitet i København var hermed ulovligt, hvis aktiviteterne skulle blive genoptaget. Under overskriften 'Helge Sander til kamp mod fup-universiteter' blev mulighederne for at skabe frie og selvorganiserede universiteter udelukket. Videnskabsministeriets embedsmænd forklarede over telefonen, at de med den nye lov gerne ville forhindre 'at de studerende bliver skuffede'.

Frie universiteter

Ideen om frie universiteter er ikke en ny idé. De første frie universiteter opstod i USA i midten af 1960'erne som

en del af the Free Speech Movement med Berkeley Free University som et af de første selvorganiserede initiativer. Der kom hurtigt efterfølgere andre steder: Free University of New York og London Anti-University, der forbandt kravet om ytringsfrihed og selvstyre med beat-poesi, modkultur og anti-psykiatri. New Experimental College i Thy var også en del af denne bevægelse. Den første bølge af frie universiteter døde ud i begyndelsen af 1970'erne. Den nye bølge opstod omkring 2000 med 'gør-det-selv'-tankegangen som udgangspunkt. En lang række selvorganiserede universiteter opstod rundt om i verden med Det Fri Universitet i København som et af det første.

Vidensøkonomi

Med åbningen af Det Fri Universitet stillede kunstnerne nogle grundlæggende spørgsmål til, hvordan et universitet fungerer i samfundet, og hvad et universitet kunne være. Udgangspunktet var blandt andet, at universiteterne i slutningen af 1990'erne var begyndt at antage en ny vidensøkonomisk rolle i det såkaldte videnssamfund. Det betød, at universiteterne fik en mere central betydning i forhold til samfundsøkonomien og blev interessante i forhold til produktion og økonomisk vækst. Denne forandring i universiteternes måde at virke på i samfundet var genstand for udbredt diskussion og kritik verden over. Man betragtede det som en begrænsning af den frie forskning og vidensdeling. Således også på Det Fri Universitet. Med etableringen af Det Fri Universitet i København blev der skabt et rum, der søgte at opretholde ideen om fri og eksperimenterede forskning og vidensproduktion. Projektet forbandt sig med

tidligere avantgarde-strategier i det 20. århundrede, som tilstræbte at forbinde kunst og liv i et ikke-specialiseret og frigørende univers.

Det Fri Universitet i København som forestilling

Det Fri Universitet var et kunstnerdrevet universitet. Det Fri Universitet var en utopisk forestilling om andre vidensformer og andre måder at være sammen på. Man kan godt betragte projektet som en idé om et andet samfund. I sin uortodokse måde at virke på var det med til at nedbryde faste forestillinger om, hvordan samfundets institutioner skal virke. I universitetets hensigtserklæring stod der, at projektet var dedikeret til udviklingen af poetisk sprog og kritisk bevidsthed. Således kombinerede Det Fri Universitet i København æstetik og politik.

Samtidshistorie

Trauma 1-11: Fortællinger om Det Fri Universitet i København og det omgivne samfund de sidste 10 år er et forsøg på at præsentere historie på en eksperimenterende måde. Det er historie set med kunstnernes øjne og udtrykt gennem kunstnerisk produktion. Henriette Heise og Jakob Jakobsen har i samarbejde med deres kolleger Emma Hedditch, Howard Slater og Anthony Davies skrevet et manuskript til udstillingen, der præsenteres som et slags hørespil i museets rum. Manuskriptet er en personlig rejse gennem de sidste ti år. De fem har samarbejdet meget tæt siden slutningen af 1990'erne. Deres diskuterende venskaber har på mange måder lagt grunden for etableringen af Det Fri Universitet i København, selvom Emma Hedditch, Howard Slater og Anthony Davies ikke er bosat i København.

Ingen repræsentation

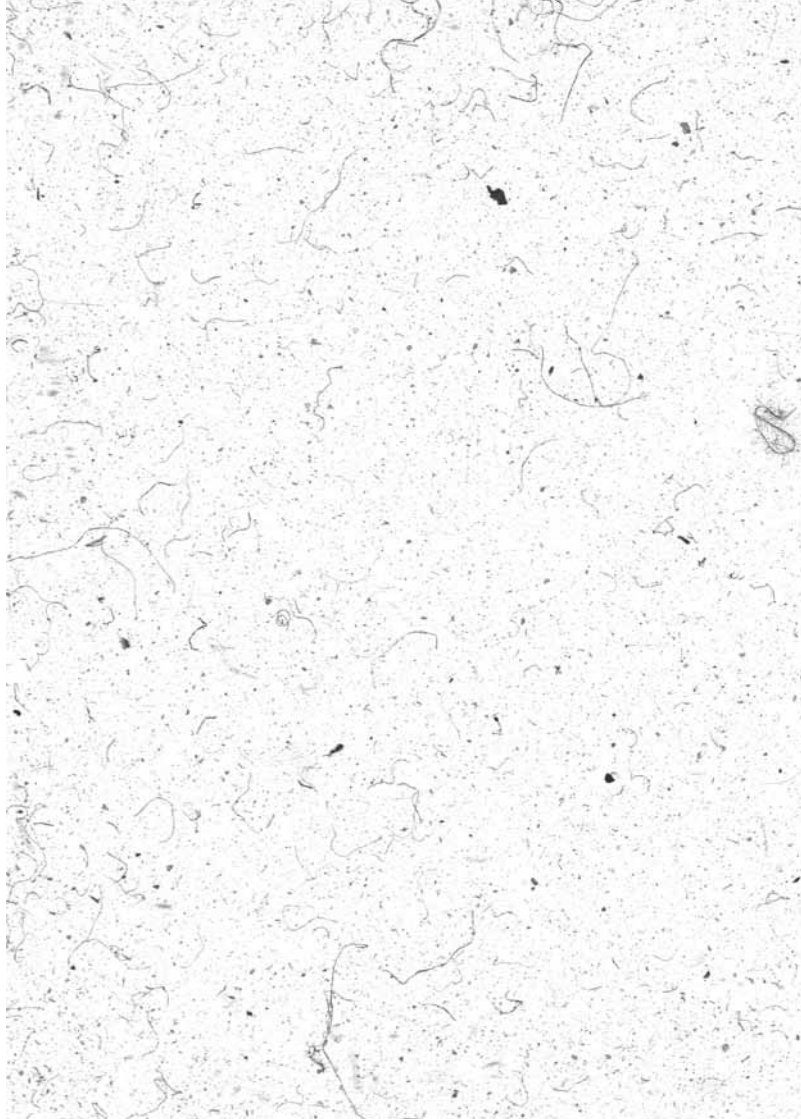
Det Fri Universitet i København blev ofte inviteret til at præsentere institutionen og dens arbejde på internationale museer og udstillingssteder. På Det Fri Universitet mente man dog ikke, at aktiviteterne uden videre kunne rives ud af sin sammenhæng og overføres til et institutionelt kunstrum. Dette var ikke muligt, da aktiviteterne byggede på en sammenhæng mellem de dagligdags rammer og de mennesker, som kom og bidrog til universitetet. Af samme grund dokumenterede Det Fri Universitet i København kun i begrænset omfang aktiviteterne på universitetet med fotografi og video. De syntes, at det dokumenterende øje flyttede opmærksomheden væk fra aktiviteterne, som bestod af forskellige former for vidensudveksling i et dagligdags rum.

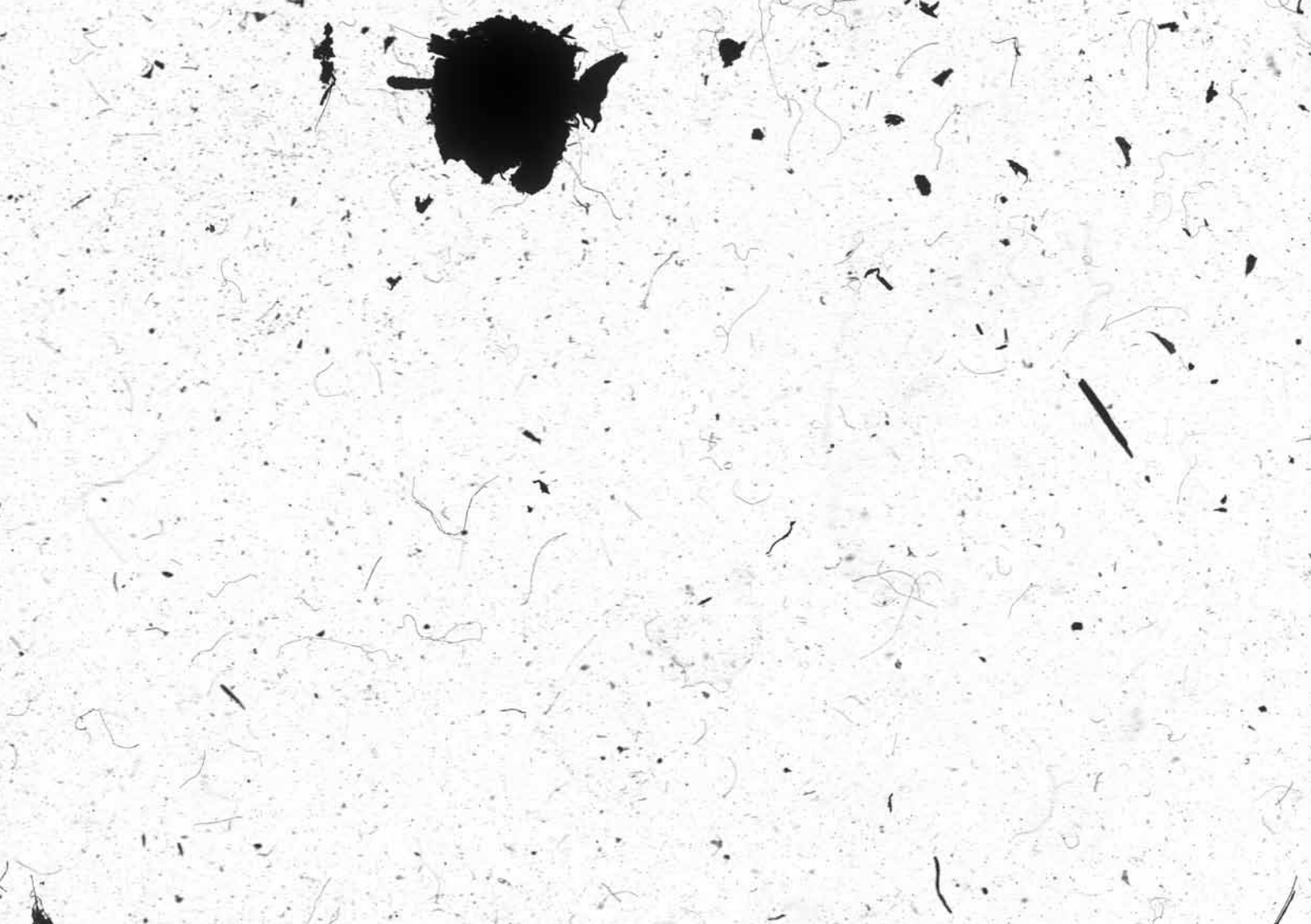
Propaganda

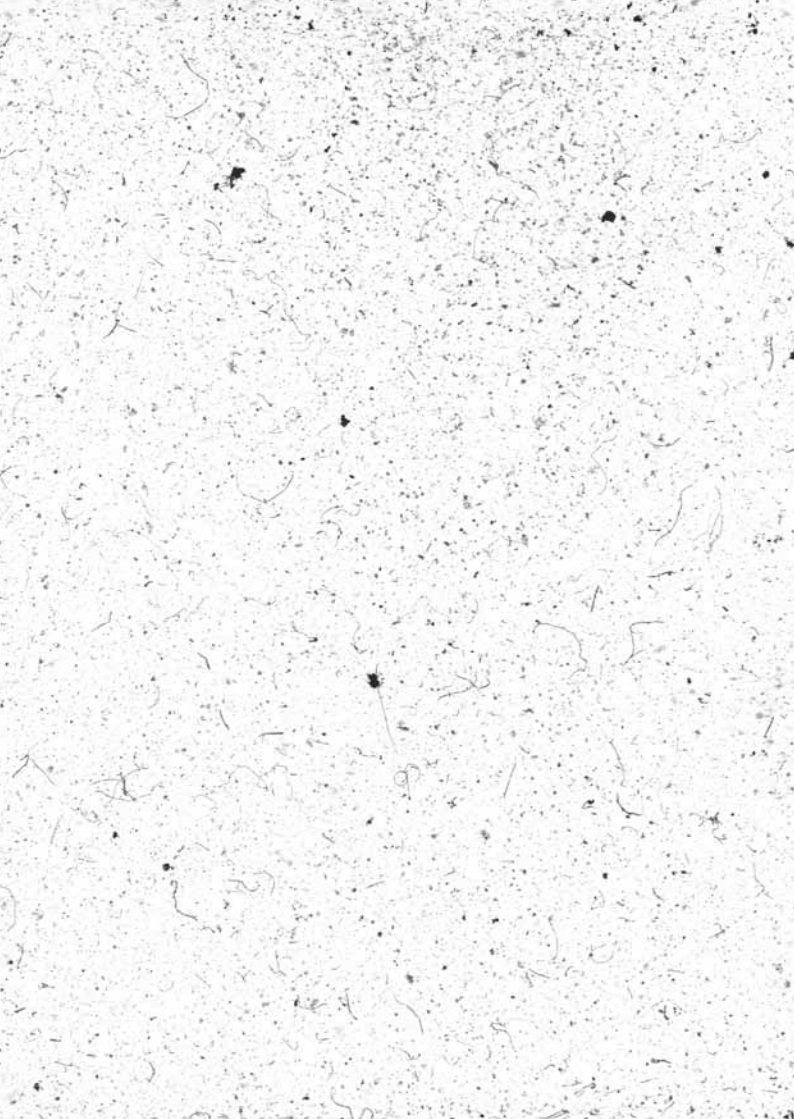
Derfor udviklede Det Fri Universitet i København, hvad de betegnede som, propaganda til udstillingerne. Propagandaen bestod af lysbilledshows, plakater, billboards, videoer og lydstykker, som alle blev præsenteret som installationer. Propagandaværkerne repræsenterede idéerne omkring Det Fri Universitet på en polemisk og agit prop-agtig måde, som var inspireret af tidligere revolutionære kunstretninger som fx. konstruktivismen og de internationale situationister. Propagandaværkerne blev præsenteret på museer og udstillingssteder verden over, bl.a. i San Fransisco, Seoul, Moskva, London, Milano, Wien og Hamburg.

Udstillingen

Det er dette arkiv af propagandaværker, som er råmateriale

for den nye scenografi på Museet for Samtidskunst. Udstillingen kommer ikke til at repræsentere Det Fri Universitet i København på en konventionel kunst- eller kulturhistorisk facon, hvor der søges at skabe et klart billede af aktiviteterne i lejligheden på Nørrebro. Propagandaværkerne vil fungere som markører for aktiviteterne på Det Fri Universitet i perioden 2001 til 2007 i samspil med manuskriptet, som vil reaktualisere ideerne i forhold til nutiden.

Manuskriptet

De fem kunstnere er i forbindelse med skabelsen af manuskriptet gået tilbage gennem deres egen socialhistorie og har skabt bindelinjer mellem personlige oplevelser og mere generelle historiske begivenheder i perioden 2001 til 2011. Her beskrives deres samarbejde og deres ideologiske og kunstneriske konflikter i forbindelse med arbejdet omkring Det Fri Universitet. Konflikterne ses i sammenhæng med større begivenheder som krigene i Irak og Afghanistan og de forskellige finanskriser. Manuskriptet er skabt i en eksperimenterende proces mellem de 5 kunstnere. Udviklingen af manuskriptet bygger på en række møder, hvor kunstnerne hver især har aflagt vidnesbyrd om, hvordan de har oplevet de sidste ti år set fra et nutidigt perspektiv. Lidt som i den psykoanalytiske behandling fungerer italesættelsen af traumet som en form for fremadrettet efterbehandling, der åbner for nye mulige handlinger og perspektiver.

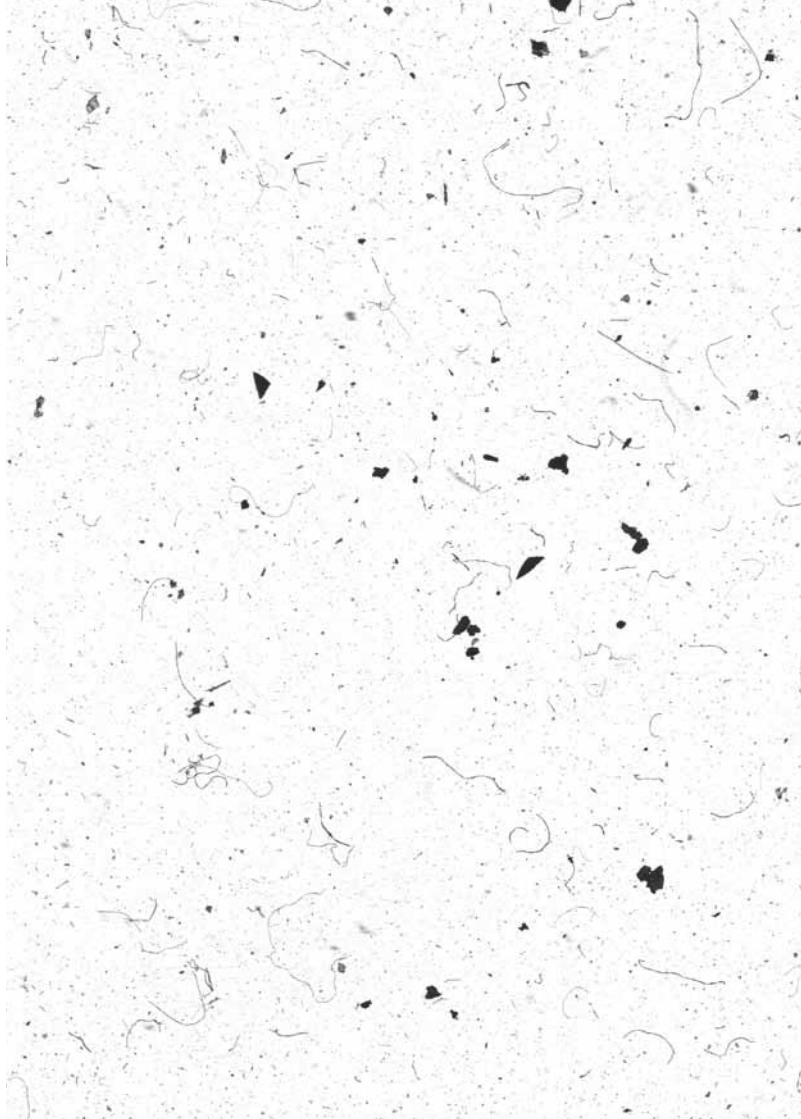
Trauma og historie

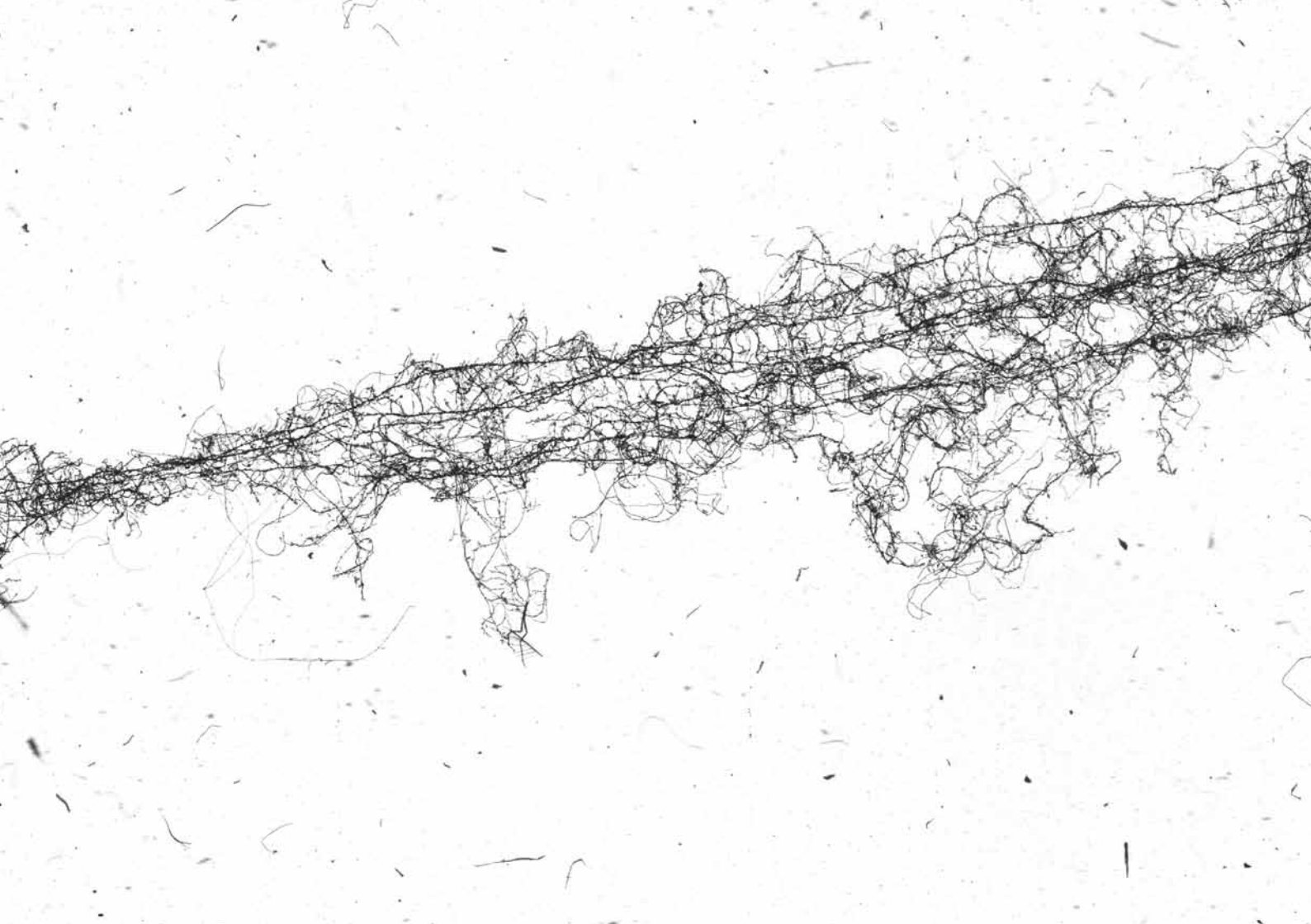
Fortællingen starter i 2001, som var året for terrorangrebet i New York og Washington, ligesom det var året for det

danske regeringsskifte. Og så var det også året, hvor Det Fri Universitet blev grundlagt på Nørrebro. Traditionelt fortælles historien som en række store bedrifter og sejre. I forbindelse med udstillingen *Trauma 1-11* fortælles historien dog ud fra en række tab og nederlag i de kampe, som har præget tiåret set fra kunstnernes synspunkt. På den måde er fortællingen en anti-historie baseret på traumer, fald og kampe snarere end en historie præget af store landvindinger.

Kunstnerisk og politisk fantasi

Trauma 1-11 kan i sin helhed ses som en personlig bearbejdelse af fortiden, dens begivenheder og genstande. I sammenstillingen af propagandaværker, der repræsenterer fortiden, og fortolkningen af fortiden i manuskriptet præsenterer udstillingen en overvejelse over historien, hvori der udvikles et sprog. Gennem dette samarbejde håber kunstnerne at skabe grundlaget for en ny kunstnerisk og politisk fantasi.

Trauma 1 - 11

Fortællinger om Det Fri Universitet i København og det omgivende samfund i de sidste ti år

Manuskript: Henriette Heise, Emma Hedditch, Howard Slater, Anthony Davies og Jakob Jakobsen

Udstillingsdesign: Henriette Heise, Emma Hedditch og Jakob Jakobsen

Propagandaarbejder 2001- 2007: Henriette Heise og Jakob Jakobsen

Programmering: Raphael Solholm

Tak til: Solvej Heise Jakobsen, Bjørn Ross, Leonard Forslund, Mikkel Bolt, Marina Vishmidt, Irene Revell, Pauline van Mourik Broekman, Louis Jensen, Nils Norman, James Manley, Valdemar Silverstein Markussen og medarbejderne på Museet for Samtidskunst

Materiale, film og tekster fra Det Fri Universitet i København:
copenhagenfreeuniversity.dk

Denne guide er udgivet af Museet for Samtidskunst
Trykt af Zeuner Grafisk

ISBN 978-87-90690-25-2
Roskilde 2011

Økonomisk støtte fra

Trauma 1-11

Fortællinger om Det Fri Universitet i København og det omgivende samfund i de sidste ti år

Trauma 1-11 er en udstilling, der tager udgangspunkt i Det Fri Universitet i København, en selvorganiseret institution, der blev etableret af kunstnerne Henriette Heise og Jakob Jakobsen i 2001. Denne udstilling er skabt i samarbejde med Emma Hedditch, Howard Slater og Anthony Davies, der har tætte forbindelser til Det Fri Universitet i København. *Trauma 1-11* bliver en personlig rejse gennem perioden 2001 til 2011. Det vil være en iscenesat fortolkning af begivenheder i og omkring Det Fri Universitet i et dramatiseret hændelsesforløb.

Det Fri Universitet i København fungerede som et rum for forskning og vidensdeling indenfor rammerne af hverdagen i en lejlighed i København. Institutionen var dedikeret til fremstillingen af 'kritisk bevidsthed og poetisk sprog' indtil 2007 hvor Det Fri Universitet afsluttede sine aktiviteter. I 2010 modtog kunstnerne et brev fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, som gjorde dem opmærksom på at hvis de ønskede at genoptage de uddannelsesmæssige aktiviteter under navnet Det Fri Universitet i København, så ville det være et brud på en ny lov som har ulovliggjort selvorganiserede universiteter. Denne nye lov vil blive udfordret i august med åbningen af et nyt frit universitet i en lejlighed eller i en park eller på en plads.